

Vi är till för alla

Normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet.

Vi jobbar för att

ingen ska uppleva sig kränkt eller missförstådd på grund av sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck i mötet med vården eller våra övriga verksamheter

förebygga och minska ohälsa bland hbtqi-personer

alla ska känna sig välkomna att arbeta hos oss oavsett sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck.

Hbtqi-begreppet

Homosexualitet

Sexualitet

Bisexualitet

Transpersoner

Kön

Queera personer

Kön & sexualitet

Intersex

Kropp

Förkortningarna

Hbt

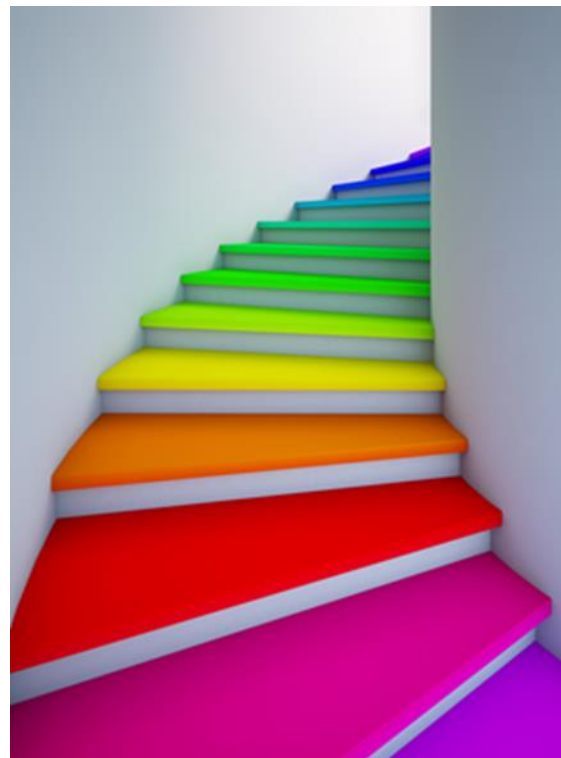
Hbtq

Hbtqi

Hbtqia

Hbtq+

På engelska: LGBT, LGBTQ

Utgångspunkt

Alla människor har förutfattade meningar och föreställningar, som påverkar mötet med människor på olika sätt. Vi är alla en del av att skapa och återskapa normer. Alla som är en del av ett samhälle blir präglad av det samhällets sätt att sortera människor, även den som aktivt arbetar mot diskriminering och för inkludering.

Normer

Hur verkar normer?

Normer och makt

Komma ut (berätta att en bryter mot normen)

Det enhetliga vi-et

Skämt på vems bekostnad?

Kategori	Norm	Risk för utsatthet
Kön	Mansnorm	Kvinnor / icke-män
Könsidentitet	Cisnorm	Transpersoner / intersexpersoner
Ålder	Åldersnorm	Yngre / äldre
Etnicitet	Vithetsnorm	Personer med annan hudfärg
Trosuppfattning	Sekulariserad kristen	Icke kristna och troende
Funktion	Funktionsnorm	Personer med funktionsnedsättning
Sexualitet	Heteronorm	Personer med annan sexuell läggning än heterosexuell

Heteronormativitet

Utgår från att det finns två separata biologiska kön och att vi föds in i ett av dessa. Till dessa kön hör vissa beteenden, könsstereotyper, som alla förväntas följa.

Det förväntas också att alla är och agerar som om de är heterosexuella, samt att de vill leva i tvåsamhet och skaffa barn.

W Heterosexualitet – Wikipedia

←→↻🏠

🔒🌐https://sv.wikipedia.org/wiki/Heterosexualitet

📄⋮🛡️🌟

🔍Sök

🖨️🗿📄📄📄☰

Inte inloggad

Diskussion

Bidrag

Skapa konto

Logga in

Artikel

Diskussion

Visa

Redigera

Redigera wikitext

Visa historik

Sök på Wikipedia

🔍

WIKIPEDIA

Den fria encyklopedin

Huvudsida

Introduktion

Deltagarportalen

Bybrunnen

Senaste ändringarna

Slumpartikel (-bot)

Ladda upp filer

Stöd Wikipedia

Kontakta Wikipedia

Hjälp

Skriv ut/exportera

Skapa en bok

Ladda ner som PDF

Utskriftsvänlig version

På andra projekt

 Bilder & media

Veritytg

Sidor som länkar hit

Relaterade ändringar

Specialsidor

Permanent länk

Sidinformation

Wikidataobjekt

Använd denna sida som referens

Språk

العربية

English

Español

हिन्दी

Bahasa Indonesia

Русский

Suomi

עברית

中文

🔧

🔍67 fler

Heterosexualitet

redigera

redigera wikitext

Heterosexualitet är **sexuell** attraktion eller **kärlek** till en person av motsatt kön eller till sexuellt beteende mellan **organismer** av motsatt **kön**.^[1] Heterosexualitet kontrasteras med **homosexualitet** (attraktion, uppförande eller sexuell preferens mellan samma kön), **bisexualitet** (båda kön) och **asexualitet** (inget av könen). Heterosexuell kallas ibland även för "straight".

Heterosexualitet är den vanligaste sexuella läggningen bland människor.^[2] Heterosexualitet är den enda sexuella läggning vilken ger två individer förmågan att **fortplanta sig** med varandra.

Innehåll

[dölj]

1

Etymologi

2

Historia

3

Se även

4

Referenser

4.1

Noter

4.2

Tryckta källor

Etymologi

redigera

redigera wikitext

Förledet hetero kommer från grekiskans *heteros*, vilket betyder 'annan', 'olika'. Termen "heterosexuell" myntades kort efter det att termen "homosexuell" hade introducerats av **Karl Maria Kertbeny** 1868 och publicerades första gången 1869.

Historia

redigera

redigera wikitext

Ordet heterosexualitet har genom historien haft olika betydelser och är i praktiken ett relativt modernt begrepp. Under den senare hälften av 1800-talet användes ordet till exempel som en benämning för en ovanligt stark sexuell dragning till såväl män som kvinnor. Alltså med i den meningen vi idag använder ordet **bisexualitet**.^[källa behövs]

En annan användning av ordet var som en benämning för en extrem form av sexuell dragning till människor av annat kön. Ordet kunde också vara benämning på alla former av sexuella handlingar mellan personer av olika kön som inte var bamaalstrande. Den sexuella normen var reproduktivt sex inom äktenskapet.^[3]

Se även

redigera

redigera wikitext

- Heteronormativ
- Homosexualitet
- Bisexualitet
- Pansexualitet
- Queerteori

Sexualitet

[Dölj]

Sexualitet

För sexuell fortplantning, se Mänsklig fortplantning

Historia

Homosexualitetens historia • Sexuella revolutionen

Sexualtekniker

Analsex • Förspel • Gruppsex • Hångel • Kyss • Onani • Oralsex • Petting • Samlag • Samlagsställning

Sexuella funktioner

Erektion • Kvinnlig ejakulation • Lubrikation • Manlig ejakulation • Orgasm • Sexuell upphetsning

En kvinna och en man med sitt nyfödda barn.

- Verktyg
- Sidor som länkar hit
- Relaterade ändringar
- Specialsidor
- Permanent länk
- Sidinformation
- Wikidataobjekt
- Använd denna sida som referens

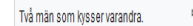
Språk

- ★ Deutsch
- English
- ★ فارسی
- ★ 한국어
- ★ Bahasa Indonesia
- Interlingua
- ★ עברית
- Suomi

Sök på Wikipedia

Lesbisk åsyftar kärlek mellan kvinnor. Begreppet uppstod från den diktning av den grekiska lyrikern **Sapfo** från **Lesbos**, som uttryckte starka, romantiska känslor gentemot andra kvinnor.

- 1 Historia
 - 1.1 Antiken
 - 1.2 Kina
 - 1.3 Medeltiden
 - 1.4 Nya tiden
 - 1.4.1 Tyskland
 - 1.4.2 Amsterdam
 - 1.4.3 USA
 - 1.4.4 Sverige
- 2 Homosexuellas villkor
 - 2.1 Äktenskap och registrerat partnerskap
 - 2.2 Att komma ut
 - 2.3 Förföljelse och fördomar
 - 2.4 Homosexuellas villkor i världen
 - 2.4.1 Afrika
 - 2.4.2 Asien
 - 2.4.3 EU
 - 2.4.3.1 Sverige
 - 2.4.4 Mellanöstern
 - 2.4.5 USA
- 3 Homosexualitet i djurvärlden
- 4 Uppfattningar, teorier och forskning om homosexualitet
- 5 Andelen homosexuella
 - 5.1 Undersökningsresultat
- 6 Benämningar på homosexuella
- 7 Se även
- 8 Referenser
 - 8.1 Noter

Sexualiteter

Juridiskt sett tre sexuella läggningar:

Heterosexualitet

Homosexualitet

Bisexualitet

...i verkligheten långt fler

Berör många livsområden:

relationer, familj, grupptillhörighet och
sociala sammanhang

Aspekter av sexualitet:

Vem/vilka jag blir kär i

Vem/vilka jag vill vara ihop med/leva
med

Vem/vilka jag tänder på sexuellt

Vem/vilka jag har sex med

Hur jag identifierar mig

Normer om kön

- **Tvåkönssystemet/normen**
 - Att det finns endast två kön
 - Att alla människor tillhör ett av dessa två
 - Att det biologiska könet är vad som bestämmer en persons könsidentitet och könsuttryck
- En del av **heteronormativiteten**

Många aspekter på kön

- ❑ **Kroppsligt kön** - bl.a. yttre och inre könsorgan, hormonnivåer.
- ❑ **Juridiskt kön** - folkbokföring, id-handlingar, personnummer. Två i Sverige.
- ❑ **Könsidentitet** – mentalt kön, det kön en själv känner sig som.
(kallas även psykologiskt kön)
- ❑ **Könsuttryck** - hår, smink, kläder, kroppsspråk, röst m.m. valda och icke-valda aspekter. Det kön andra ser en som. (kallas även socialt kön)

När det sammanfaller, och inte

Cisperson

cis – på samma sida

> *Biologisk kön*

> *Juridiskt kön*

Transperson

trans – överskrida

> *Könsidentitet*

> *Könsuttryck*

Transperson - Paraplybegrepp

”Begreppet transpersoner inbegriper till exempel den som vill förändra sin kropp och/eller ändra juridiskt kön, den som inte är vare sig enbart kvinna eller enbart man, den som använder kläder och andra attribut som brukar anses som typiska för ett annat kön än det man blivit tilldelad vid födseln (crossdresser, transvestit) och den som inte vill, kan eller tycker att det är viktigt att definiera sig i fråga om kön.”

Källa: transformering.se

Konsekvenser av heteronormen

Normer hänger ihop med maktstrukturer

Den som bryter mot normen ses som avvikande → risk för diskriminering, sämre bemötande, kränkande behandling och hatbrott

Heteronormativitet är ofta omedveten!

Psykisk ohälsa

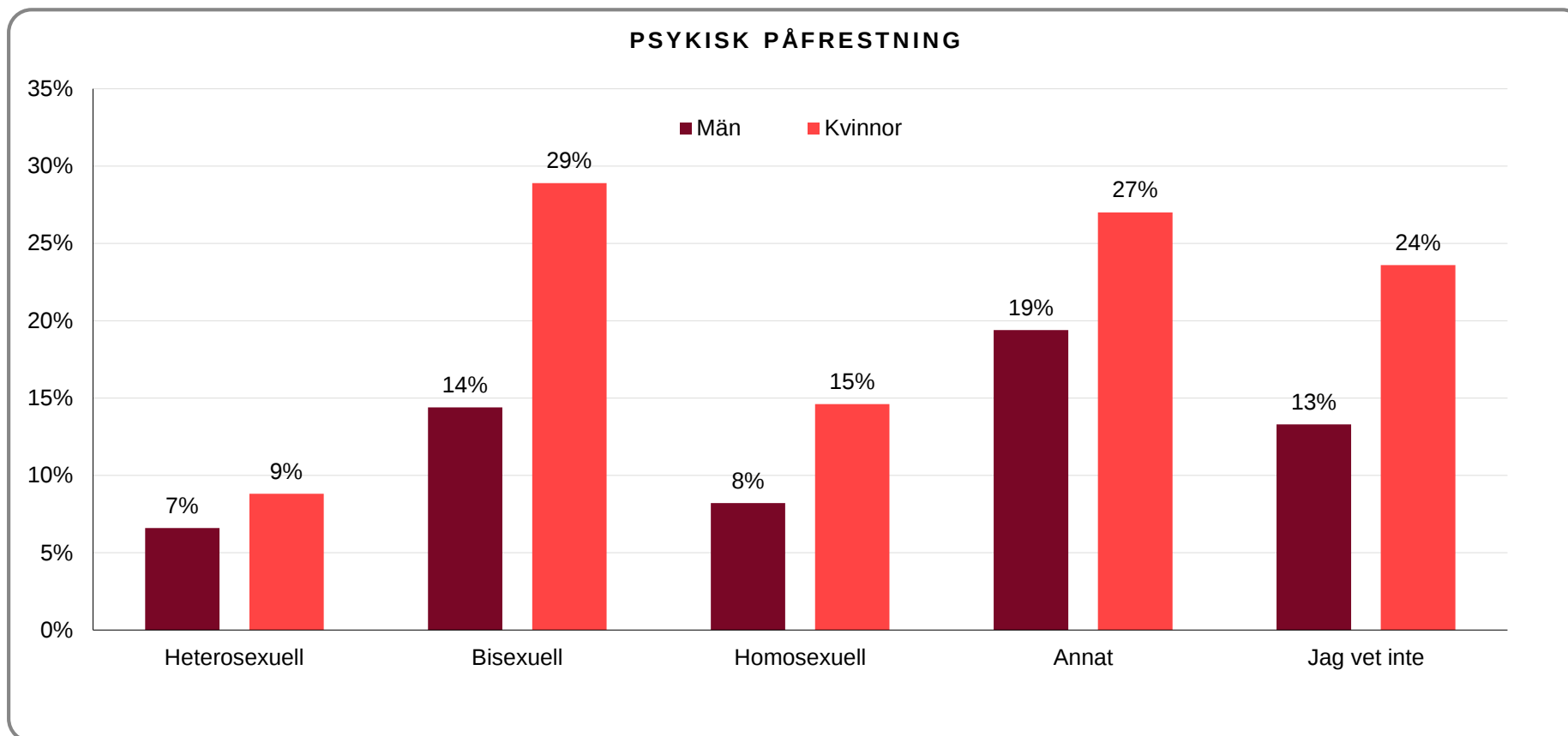

Andelen som upplever psykisk påfrestning är större bland homo- och bisexuella än hos den övriga befolkningen.

I gruppen bisexuella är det mer än dubbelt så vanligt att leva med psykisk påfrestning än hos övriga befolkningen.

Folkhälsomyndigheten – Hälsa på lika villkor 2022

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa

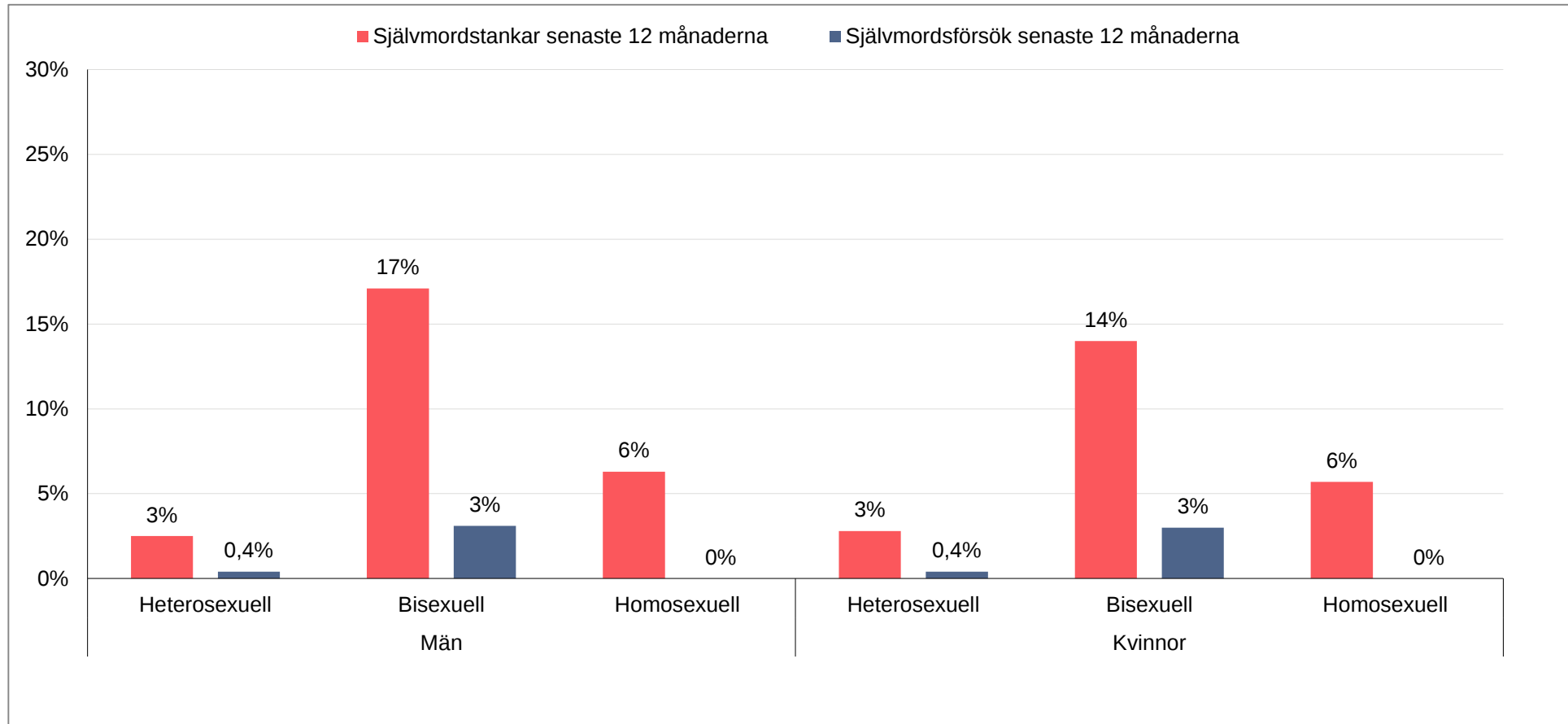
Större risk för suicid!

Andelen som senaste året haft suicidtankar var dubbelt så stor hos homosexuella som hos övriga befolkningen.

Bland bisexuella är både suicidtankar men även suicidförsök mångdubbelt vanligare.

Folkhälsomyndigheten – Hälsa på lika villkor 2022

Suicidtankar och suicidförsök senaste 12 månaderna

Suicidtankar och suicidförsök transpersoner

36 procent har övervägt att ta sitt liv under det senaste året, jämfört med 6 procent bland befolkningen i allmänhet.

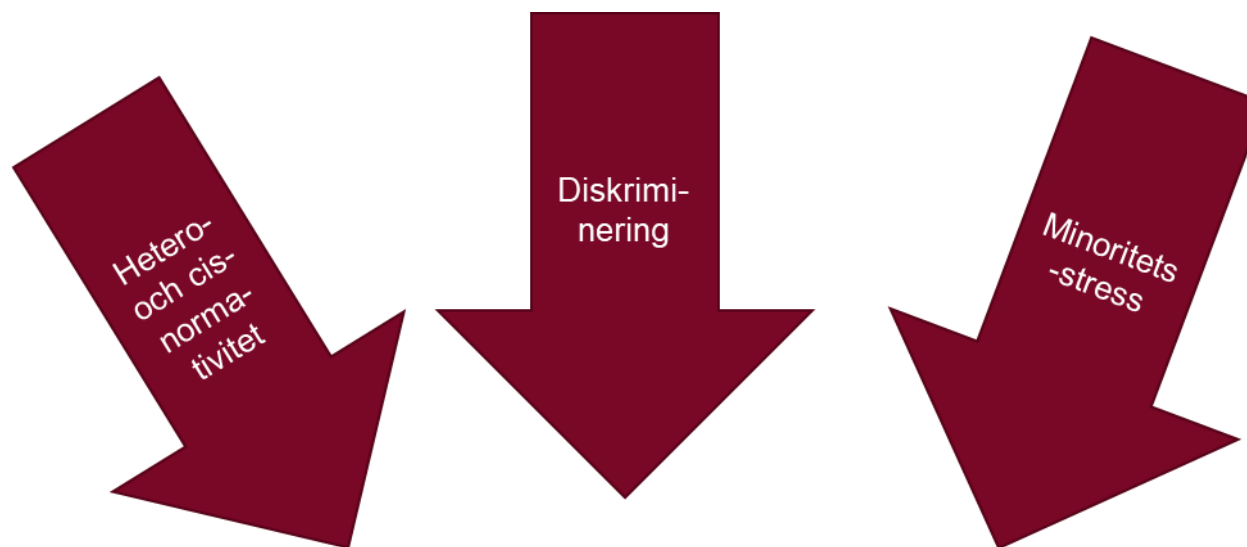
Bland 15 – 19-åringarna är andelen i gruppen transpersoner 57 procent.

Andelen som gjort suicidförsök under det senaste året är nästan fem gånger större än bland befolkningen i allmänhet.

40 procent i åldrarna 15–19 år har uppgett att de någon gång försökt att ta sitt liv.

Folkhälsomyndighetens enkätundersökning av transpersoner (2015)

Varför ser det ut så här?

OHÄLSA

Vad kommer
hända om de
får veta..?

Tycker de att
jag är konstig?

Är det tryggt
för mig att vara
här?

Tycker de att
jag är äcklig?

Kommer de
respektera
mig?

Vet de något
om sådana
som mig?

Kommer jag bli
utsatt för våld?

Måste jag
förklara mig?

Kommer de
behandla mig
dåligt?

Minoritetsstress

Mikroaggressioner

Subtila fördomar - Mikroaggressioner innefattar de subtila fördomar som hbtqi-personer möter i sin vardag.

Det kan tex. handla om gester, blickar, suckar, olyckliga komplimanger och oförstående frågor.

Mikroaggressioner

Kan leda till ohälsa - Att utsättas för detta återkommande i sin vardag är påfrestande och kan leda till ohälsa.

Hypervigilans

En person som återkommande utsätts för mikroaggressioner, diskriminering, hot och våld kan utveckla hypervigilans i mötet med andra.

Unga hbtqi-personers livsvillkor

Unga hbtqi-personer har sämre hälsa än andra unga, det gäller framför allt den psykiska hälsan

Unga hbtqi-personer saknar trygghet och studiero i skolan i större utsträckning än andra unga

Många unga hbtqi-personer avstår från fritidsaktiviteter av rädsla för att bli dåligt bemötta

Jämfört med andra unga är det vanligare att unga hbtqi-personer utsätts för mobbning, hot och misshandel.

Otrygghet påverkar vardagen

”Allt ifrån liksom vilken rutt jag tar, till min närmaste tågstation, till vilka områden jag umgås i, var fikar jag med mina kompisar? Det skulle jag säga är ett stort hinder, eller vad man nu ska säga, i min vardag. Att det är någonting som jag tänker på nästan varje gång man drar upp kartan på mobilen, och tänker hur man ska ta sig från plats A, till plats B, kanske främst i mindre kända ställen.”

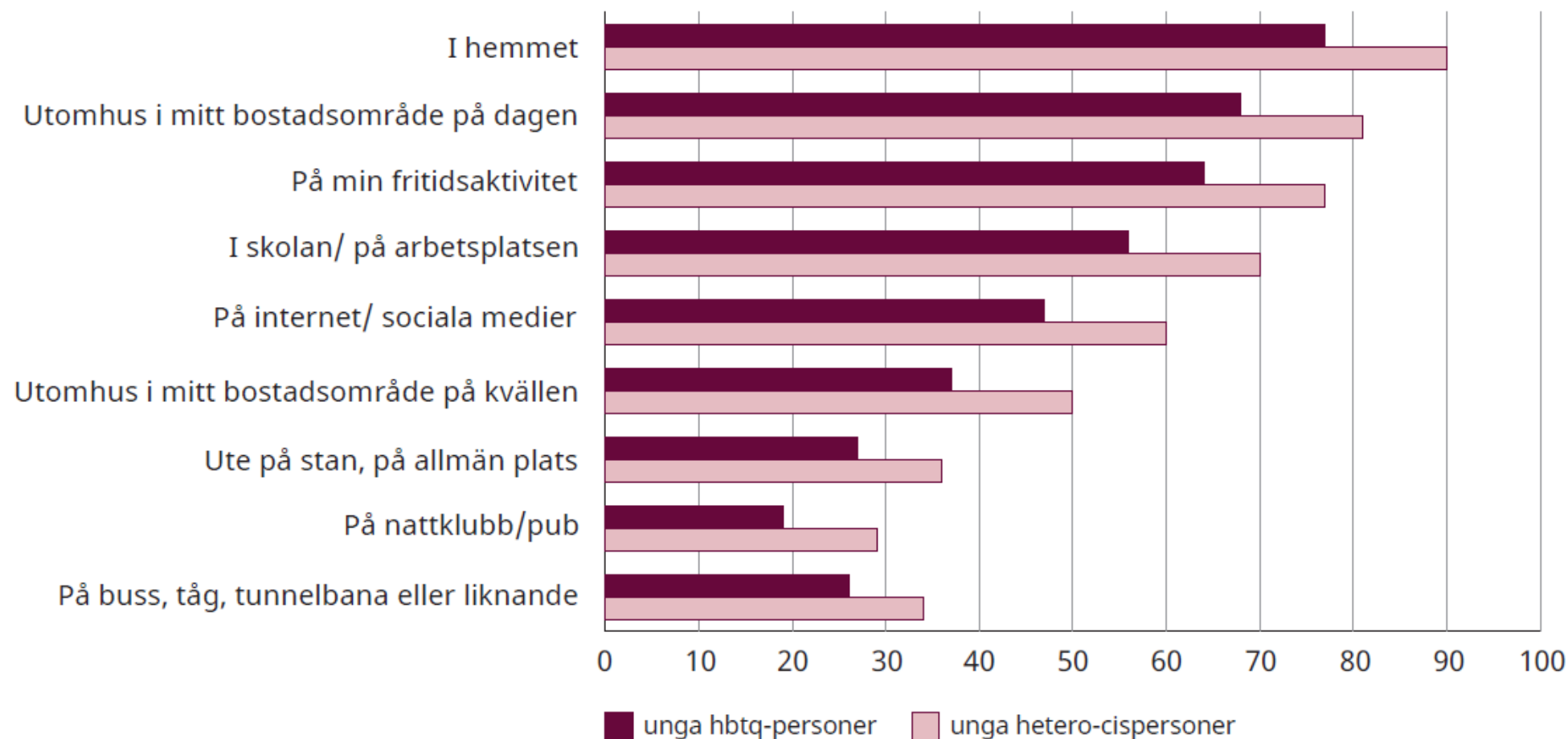
Hbq-person, cisperson, 16 år

["Jag är inte ensam, det finns andra som jag", Unga hbtqi-personers trygghet och utsatthet, MUCF 2022](#)

OTRYGGHET OCH UTSATTHET

KÄNNER DU DIG TRYGG PÅ FÖLJANDE STÄLLEN?

– JA, ALLTID

Källa: MUCF:s Nationella ungdomsenkät 2018.

Figur 1. Andel unga som alltid känner sig trygga på de specificerade platserna, efter unga hbtq-personer och andra unga, 16–25 år, 2018.

Bemötande - tips

Sök kunskap

Förberedelse - tänk igenom frågor och perspektiv

Ställ inte privata frågor som vi inte skulle ställa till vem som helst

Om vi inte vet könsidentitet - fråga

Använd alltid personens valda namn och pronomen

Undvik att dela upp efter kön i onödan

Påtala missförhållanden och kränkningar

Utgå ifrån att alla finns i rummet

Likvärdigt bemötande snarare än lika bemötande

Skapa en samsyn och gemensamma policys kring bemötande

Lite mer om bemötande

Stifta bekantskap med dina fördomar och begränsningar

Vad kommer du kunna få svårigheter med?

Vad är du beredd att göra något åt?

Fundera över vad du reagerar på.

Inventera dina egna normpositioner.

Du har en skyldighet att bemöta alla på ett likvärdigt sätt.

Håkan Carlsson

Folkhälsa och sjukvård
Sektion folkhälsa
hakan.karlsson@rjl.se

